ROK X

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 20

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 1935 R.

XV KONGRES CHEMJI PRZEMYSŁOWEJ

Piętnasty skolei Kongres Chemji Przemysłowej, organizowany przez Tow. Chemji Przemysłowej (Société de Chimie Industrielle) odbył się w roku bieżącym w Brukseli, od dn. 22 do 28 września. Kongres tegoroczny zgromadził szczególnie dużą ilość pracujących naukowo i technicznie chemików belgijskich i francuskich, ponadto zaś delegacje 16-tu innych krajów. Jak już zaznaczyliśmy w poprzednim numerze „Wiadomości", delegacja polska składała się z 4-ch osób, z których jedna reprezentowała naukę ścisłą, trzy zaś — przemysł chemiczny.

Żałoba narodowa w Belgji spowodowała ograniczenie prac Kongresu do zagadnień najściślej naukowych, technicznych i zawodowych — z całkowitem pominięciem obfitej zazwyczaj w poprzednich latach części reprezentacyjno-towarzyskiej. Trwająca jeszcze Międzynarodowa Wystawa w Brukseli była uzupełnieniem zajęć kongresowych, gdyż zarówno belgijski pawilon przemysłu chemicznego, jak działy chemiczne w pawilonach innych narodów — zwłaszcza brytyjskim, francuskim i włoskim — stanowiły cenne uzupełnienie wykładów i referatów kongresowych.

Podobnie jak w latach ubiegłych, prace kongresowe odbywały się bądź na posiedzeniach plenarnych, których w roku bieżącym było sześć, bądź też w sekcjach — w ogólnej liczbie dziewiętnastu. Ilość wygłoszonych referatów przewyższyła dwie setki. Między innemi, wygłoszone też były przez p. Prof. W. Świętosławskiego dwa komunikaty: o analizie fizykochemicznej reakcji koksowania, oraz o nowych zastosowaniach kalorymetrów w badaniach cementu. Spośród wygłoszonych na plenarnych posiedzeniach odczytów zasługiwały na uwagę: wyniki prac Prof. H. I. Watermana z Uniwersytetu w Delft o zjawiskach polimeryzacji (ciekawe badania nad polimeryzacją oleju lnianego, które w dalszym rozwoju mogą zapewne znaleźć zastosowanie w przemyśle polskim), wykład o witaminach Prof. Karrera w Zurichu, oraz studjum doświadczalne nad hormonami seksualnemi Prof. Ruzicki z Zurichu. Odczyty te, podobnie zresztą jak inne referaty plenarne i komisyjne, nosiły raczej charakter przyczynków do pogłębienia omawianych problematów, nie kusząc się naogół o syntetyczne przedstawienie zagadnienia. Jest to zresztą o tyle zrozumiałe, że z natury rzeczy kongresy naukowe składać się muszą z szeregu wyników przeprowadzonych w ciągu ubiegłego roku prac; są one jakgdyby zbilansowaniem poczynań chemicznych — i to niewszystkich — dokonanych na odcinku światowego rozwoju chemji przemysłowej. Jeżeli tym probierzem mierzyć wyniki prac kongresowych — to zarówno ilość zgłoszonych referatów, jak szeroki wachlarz przepracowanych tematów wskazują, że każdy miesiąc nieomal przynosi cenne zdobycze w zakresie pogłębienia naszych wiadomości chemiczno-technicznych. Dziedzinami, które zdają się szczególnie absorbować współczesną myśl chemiczną, są bodaj obecnie zagadnienia chemji koloidów, tudzież stosowanie metod chemji fizycznej do pracy przemysłowej. Tak np. sporo uwagi poświęcono zagadnieniom, związanym z oznaczaniem i stosowaniem w technice wielkości p_H i r_H.

Kongres zakończony był zwiedzaniem ciekawszych zakładów przemysłowych w Belgji; między innemi, odbyto wycieczki do znanej na całym świecie rafinerji cukru „Raffineries Tirlemontoises" oraz do wielkich zakładów koksowania węgla i syntezy amonjaku „Société Carbochimique" w Tertre.

XV Kongres Chemji Przemysłowej utrwalił ponadto, nawiązane podczas poprzednich kongresów węzły przyjaźni między delegacją polską a chemikami innych krajów.

Następny, XVI Kongres Chemji Przemysłowej, ma się odbyć jesienią r. 1936 w Barcelonie.

FUNDACJA STYPENDJALNA

W celu dopomożenia w studjach studentom-chemikom wyższych uczelni w Polsce, Zarząd Związku Przemysłu Chemicznego na posiedzeniu w dniu 13 czerwca b. r. postanowił utworzyć przy Związku Fundację Stypendjalną.

Projekt Statutu Fundacji oraz późniejsze jego zmiany opublikowane zostały w Wiadomościach Przemysłu Chemicznego Nr. 13 z dnia 1 lipca i Nr. 18 z dnia 15 września b. r.

Odezwą z dnia 1 lipca b. r. Związek Przemysłu Chemicznego zwrócił się do kierowników zrzeszonych przedsiębiorstw o przyczynienie się do zebrania funduszu stypendjalnego.

Wezwanie Związku spotkało się z należytem zrozumieniem świata chemicznego i znalazło szeroki oddźwięk wśród zespołów pracowniczych fabryk.

Listę fabryk, które nadesłały już zadeklarowane sumy otwierają następujące przedsiębiorstwa:

Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych . . . . zł. 500.—
„Polchem" Zakłady Chemiczne Sp. Akc. . . . . zł. 2000.—

Przypominamy, że ofiary należy przysyłać pod adresem: Powszechny Bank Związkowy w Polsce, Warszawa, Zgoda 11 — Fundusz Stypendjalny przy Związku Przemysłu Chemicznego R. P.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Marceli Struszyński. Analiza jakościowa nieorganiczna i organiczna z uwzględnieniem potrzeb towaroznawstwa. Nakładem Księgarni Trzaski, Everta i Michalskiego, Warszawa, str. XVIII i 549.

Jeden z najlepszych naszych analityków i towaroznawców napisał wspaniałą książkę, o której charakterze i wartości najlepiej mówi tytuł wraz z nazwiskiem autora. Wartość książki niepomiernie zwiększa się przez jednoczesne podanie analizy nieorganicznej i organicznej. Autor podręcznik swój przeznacza przedewszystkiem dla potrzeb celnictwa; nie znaczy to jednak, aby podręcznik nie był w równej mierze potrzebny w każdem laboratorjum fabrycznem i towaroznawczem przedsiębiorstw przemysłowych. Autor ujmuje bowiem przedmiot i opisy sposobów badania ze strony praktycznej, co niezmiernie ułatwia korzystanie z niej analitykowi fabrycznemu. Książka zaczyna się częścią nieorganiczną od opisu pobierania próbek, następnie autor dzieli treść na opis badania na katjony, według przyjętej systematyki grupowej, następnie zajmuje się badaniem na anjony. Dalej autor przechodzi do opisu badania substancyj organicznych, dzieląc je na badanie węglowodorów, alkoholi, ketonów, węglowodanów, kwasów, alkoholokwasów, aldehydokwasów, ketonokwasów, fenolokwasów, kwasów humusowych, soli kwasów organicznych, żywic i kwasów żywicznych, bezwodników kwasów, nadtlenków, eterów, chinonów, estrów, pochodnych chlorowcowych, aminów, aminofenolów, wielopeptydów, ciał białkowych, enzymów i fermentów, amidów, imidów, pochodnych kwasowych zasad organicznych, zasad heterocyklicznych, aromatycznych pochodnych hydrazyny, związków dwuazonowych aromatycznych, związków azowych, nitryli i izonitryli, związków nitrowych, związków nitrozowych i izonitrozowych, związków zawierających siarkę, związków zawierających arsen, antymon, srebro, alkoloidów, glikozydów, barwników i kończy wreszcie książkę swoją podaniem obszernych tablic temperatur topnienia i wrzenia związków organicznych.

Z powyższego wyliczenia tytułów opisanych działów widać, jak wszechstronne tematy analizy zostały opracowane. Zaznaczyć należy, że autor w części organicznej podał opis reakcyj jakościowych charakteryzujących grupy, co jest bardzo cenne przy analizie artykułów bliżej nieokreślonych.

Uważamy za niezbędne poinformowanie chemików i przemysłu o zjawieniu się tego interesującego podręcznika, którego przestudjowanie należy gorąco zalecić. Książka ta, wraz z innym podręcznikiem tegoż autora „Analiza techniczna" winna znajdować się w każdem laboratorjum fabrycznem.

Prof. Struszyńskiemu należy się wielkie uznanie za oddanie cennego dzieła do użytku praktycznego.

Dr. S. O.

KRONIKA

Zgodnie z uchwałą Zarządu Związku, dn. 7 listopada r. b. odbędzie się nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego, poświęcone omówieniu zagadnień eksportowych. Specjalne zaproszenia dla członków Związku zostaną wysłane w terminie i w sposób, statutem przewidziane. W każdym razie już teraz sygnalizujemy doniosłość i wagę tematów, jakim poświęcone będzie najbliższe zebranie członków Związku, prosząc o zarezerwowanie czasu we wskazanym wyżej dniu.

Dn. 11 października r. b. odbyło się wspólne posiedzenie Grupy Fabryk Farmaceutycznych, należących do Związku Przemysłu Chemicznego R. P. oraz delegatów Związku Przemysłu Farmaceutycznego, grupującego mniejsze warsztaty produkcji chemiczno-farmaceutycznej. Zebraniu przewodniczył p. Dr. S. Otolski, zasadniczy referat o stosunku przemysłu farmaceutycznego do działalności Ubezpieczalni Społecznych — wygłosił p. mgr. Jezierski. Referat wywołał ożywioną dyskusję, w której zabierali głos zarówno delegaci Związku Przemysłu Farmaceutycznego, jak przedstawiciele fabryk, zrzeszonych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Częstochowskie Zakłady Ceramiczne „S. B. Helman i S-ka", Częstochowa, ul. Jacka 14, proszą nas o podanie do wiadomości, iż wyrabiają różne cegły, kształtki, pierścienie i t. p. wyroby

z materjałów kwasotrwałych, oraz specjalne naczynia, krany, przewody i t. p. z materjałów kamionkowych glazurowanych, odpornych na działanie kwasów.

Wobec oczekiwanego w krótkim czasie rozpoczęcia w Ministerstwie Komunikacji prac nad ułożeniem nowego rozkładu jazdy — prosimy przedsiębiorstwa zrzeszone w Związku Przemysłu Chemicznego o zakomunikowanie wszelkich spostrzeżeń, dotyczących istniejącego rozkładu jazdy, oraz zmian, jakich wprowadzenie byłoby pożądane w nowym rozkładzie.

Centralny Związek Przemysłu Polskiego zbiera materjały, dotyczące ostatniej reformy taryf telefonicznych w Warszawie. Wszelkie spostrzeżenia i dezyderaty w tym zakresie zechcą przedsiębiorstwa zrzeszone kierować wprost do Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, Warszawa, Chmielna 2.

Muzeum Przemysłu i Techniki w Warszawie prosi nas o poinformowanie, iż zbiory Muzeum zostały w ostatnich miesiącach wzbogacone kilku pięknemi eksponatami. Na szczególną uwagę zasługuje ofiarowany przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej model warsztatu tkackiego w ruchu, otrzymany przez Pana Prezydenta w darze od pracowników Sp. Akc. „I. K. Poznański" w Łodzi. Wśród innych eksponatów wskazać trzeba model wielkiego pieca, ofiarowany przez Hutę „Pokój", automatyczną instalację telefoniczną, ofiarowaną przez Sp. Akc. „Erickson" i t. d.

Spośród publikowanych przez Ministerstwo Skarbu wyjaśnień taryfowych, zwracamy uwagę na ogłoszone w „Monitorze Polskim" Nr. 233 wyjaśnienie z dn. 3 października r. b., taryfikujące cukier krochmalowy (skrobiowy), zanieczyszczony dekstryną — wg. poz. 260 p. 1 taryfy celnej.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Układ dodatkowy polsko - czechosłowacki. Podpisany w dniu 5 sierpnia b. r. protokuł dodatkowy do traktatu z Polską został przez Czechosłowację prowizorycznie wprowadzony w życie. W związku z tem cła umowne z listy A i B układu zostały przedłużone do dnia 30 czerwca 1935 r. Lista A, utrwalająca stawki celne przy imporcie do Czechosłowacji, obejmuje następujące pozycje, które wchodzą w zakres zainteresowania przemysłu chemicznego:

508 c/1 — niedymiący kwas siarkowy,
600 m — saletra wapniowa,
617 — superfosfaty.

Obroty towarowe polsko-palestyńskie. Przy ogólnym wzroście handlu zagranicznego Palestyny w I-m kwartale 1935 roku w porównaniu z pierwszym kwartałem ubiegłego roku nastąpiło dość znaczne przesunięcie udziału Polski w obrotach handlowych Palestyny. Z dotychczasowego 13 miejsca w rzędzie dostawców z kwotą 87.960 Ł. P. w I kw. 1934 r. wysunęła się Polska na 9 miejsce w 1935 roku z sumą importu 149.008 Ł. P., wyprzedzając przywóz szeregu krajów, między innemi Francji, Włoch i Egiptu. Zwiększenie polskiego importu wyniosło około 70% i ogólny udział w przywozie do Palestyny wzrósł z 2,6% do 3,4%. W zakresie eksportu z Palestyny do Polski nastąpiło jeszcze wydatniejsze zwiększenie obrotów, wynoszące około 600% (7.816 Ł. P. w I kw. 1934 r. i 55.314 Ł. P. w I kw. 1935 r.) i w rzędzie odbiorców Polska przesunęła się z 16 na 7 miejsce.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych:

Brytyjskie Posiadłości. Malta. Rozporządzeniem z dnia 11 września b. r. zwolnione zostały od cła szczepionki dla użytku weterynaryjnego.

Chiny. Polska Agencja Morska donosi o możliwości podwyższenia ceł wwozowych z dniem 1 stycznia 1936 r.

Gwatemala. Dekret z dnia 29 sierpnia b. r. stwarza nowe pozycje taryfy na przetwory chemiczne.

Holandja. Poczynając od dnia 1 września b. r. przestały obowiązywać ograniczenie kontyngentowe na biel cynkową i litopony.

Kanada. Została obniżona urzędowa ewaluacja wartości niektórych rodzajów obuwia gumowego.

Bułgarja. W myśl nowego rozporządzenia, obowiązującego w stosunku do importu od dnia 7 marca 1936 r., następujące artykuły chemiczne podlegają znakowaniu przy detalicznej sprzedaży: atramenty, kleje i lakiery. Znakowanie obejmuje ilość, wagę, zawartość i pochodzenie towaru.

Holandja. Skontyngentowanie przywozu azotowych nawozów sztucznych na okres 1.X.35 — 1.VII.36 r. Kontyngent wynosi 30% przywozu z okresu 1.VII.32 — 1.VII.33 r.

Skontyngentowanie przywozu azotniaku wapna na okres 1.X.35 — 1.VII.36 r. Okresy podstawowe: 1.I.33 — 1.VII.33 r., 1.X.33. — 1.I.34 r., 1.I.34 — 1.VII.34, 1.X.34 — 1.I.35 r. Ustawowo przysługuje 100% wagowego importu w okresach podstawowych.

Woda amonjakalna. Okres skontyngentowania 1.X.35 — 1.VII.36 r. Kontyngent wynosi 100% wagowego przywozu z okresów 1.I.34 — 1.VII.34 r. i 1.X.34 — 1.I.35 r.

Manchou-Kuo. Przygotowywana jest rewizja taryfy celnej, zmierzająca do obniżenia dotychczasowych stawek celnych.

Zwracamy uwagę na następujące raporty opublikowane w Nr. 28 „Informatora Eksportowego".

Chile. Zmiany przepisów dewizowych.

Turcja. Nowe kontyngenty importowe

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ DOMU HANDLOWEGO B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

	Cena w zł. za 100 kg.
Aceton	370.—
Ałun chromowy	77.—
Ałun krystaliczny	42.—
Ałun mielony	42.—
Antichlor kryst.	41.—
Antimonium crud. w kawałkach	130.—
Antimonium crud. w proszku	180.—
Asfalt Gilsonit	80.—
Azotan baru	180.—
Boraks kryst.	105.—
Boraks w proszku	110.—
Boran manganu	370.—
Braunsztyn	80 —
Chlorek baru	70.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	100.—
Chlorek wapna	41 —
Dwuchromian potasu	210.—
Dwuchromian sodu	170.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	50.—
Fenol	330.—
Fosforan sodu trójzasadowy	150.—
Fosfór czerwony	650 —
Glejta angielska w proszku	145.—
Glin metaliczny w proszku	550.—
Grafit angielski w łuskach	140.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	150.—
Hydrosulfit	300.—
Kalafonja	71.—
Kamfora w taflach	650.—
Kaolina w kaw. i w proszku	15 —
Kreda chem. czysta	55.—
Kwas chromowy w proszku 99½%	550.—
Kwas szczawiowy	175.—
Minja ołowiana	125.—
Nadmanganian potasu	330.—
Naftalin w łuskach	60.—
Nitrobenzol	450.—
Octan kobaltu	1000.—
Octan ołowiu	175.—
Oleina	190.—
Olej rycynowy med.	215.—
Olej turecki 50%	80.—
Pumeks w kawałkach	60.—
Pumeks w proszku	45.—
Salmjak mielony	125.—
Salmjak w kaw. subl.	235.—
Siarczan kobaltu	700.—
Siarczan magnezu	20.—
Siarczan miedzi	55.—
Siarka mielona	36.—
Siarka w laskach	36.—
Talcum 000	22.—
Talcum 00000	28.—
Talcum 000000	32.—
Tanina 92%	750.—
Tlenek kobaltu 76%	2000.—
Węglan magnezu w cegiełkach	220.—
Węglan magnezu w proszku	160.—
Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	160.—
Ziemia okrzemkowa	30.—
Żelazocjanek potasowy	350.—
Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Łódź tel. 195-96, 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu
Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Raków. Wyłączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6 00 19.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPIŃSKI Spółka Akcyjna", Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Fotograficzne materjały:
Płyty, błony i papiery do celów techn.: Fabr. „ALFA", Bydgoszcz, Garbary 3.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Leszno 15, tel. 11.06-81,
Zakl. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7 tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14. tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.
Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.
Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA